

TURFWEIDE

STICHTING TURFWEIDE VEENENDAAL

Nieuwsbrief 4 – voorjaar 2024

- Terugblik op beheerswerkzaamheden in de winter
- Nieuwe buurtboom
- Waterbeheer
- Winter in de Turfweide
- Zusterpark Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
- JDK

Eindelijk voorjaar! Na een uiterst natte winter barst de natuur nu uit z'n voegen. We hebben er (al weer!) een paar recordwarme dagen opzitten, maar op het moment dat ik dit schrijf is het volgens het KNMI "guur een winderig". Wat mij betreft heeft elk weertype z'n charme, maar de genoemde omstandigheden bieden me het excuus om achter de laptop te kruipen.

Terugblik op beheerswerkzaamheden in de winter

Aan het eind van 2023 vonden er beheerswerkzaamheden plaats in de Turfweide. Eerst werd het lager gelegen gedeelte gemaaid (zie Nieuwsbrief 3) en in de week van 27 november tot 2 december was het hogere, voedselrijke deel aan de beurt. Dat leverde – zoals verwacht – een veel grotere hoeveelheid biomassa op, die moest worden bijeengeharkt en weggekruid.

Heel fijn dat we daarbij een beroep konden doen op een aantal vrijwilligers. En ook super dat buurtgenoten spontaan voor de inwendige mens zorgden. Zo konden we er nog even tegenaan en in no time was de klus geklaard en was de Turfweide winterklaar!

Nieuwe buurtboom

Maar eerst werd half december de “buurtboom” vervangen!

Oude boom

Nieuwe boom

De oorspronkelijke buurtboom heeft het helaas niet gered. Medewerkers van de Ginkelgroep hebben hem verwijderd en vervangen door een nieuw exemplaar. Er is met het planten gewacht tot het juiste moment in het jaar. Deze keer zal het vast goed gaan!

Waterbeheer

Zoals in de vorige Nieuwsbrief al werd vermeld controleert het Waterschap of de sloten waarvan de onderhoudsplicht ligt bij de aanliggende eigenaren, door hen op tijd zijn schoongemaakt. Dit noemt men de najaarsschouw. Ook in de Turfweide loopt zo'n zgn. B-watergang en wij zijn daarvoor verantwoordelijk.

Helaas bleek bij die schouw dat door erosie van de oevers in een aantal duikers onder de dammetjes in die sloot toch zoveel zand opgehoopt is, dat van een goede doorstroming geen sprake is. In het hele watersysteem als zodanig vindt via andere verbindingen en duikers wel voldoende afwatering plaats, maar het Waterschap vindt dat de B-watergang zelf schoon moet zijn. Medewerkers van de Ginkelgroep hebben met slangen, buizen en pompen geprobeerd het probleem op te lossen, maar daar moet binnenkort nog een betere oplossing voor gevonden worden. Hoe diep de sloten zijn is op onderstaande foto's goed te zien.

Al met al geen koud kunstje dus, maar wel een koud klusje: de temperatuur van het water was +1°C!

Winter

En toen werd het echt winter!

Er ontstond zowaar een dikke ijslaag op de watergangen, zo dik dat je er zelfs op kon lopen of er een soort van voetbal op kon spelen. En een enkeling heeft zelfs de schaatsen onder gebonden en zijn/haar sporen in het ijs achtergelaten. De ijspret was echter van korte duur.

Enige dagen later werd de Turfweide bedekt met een dun, maar idyllisch sneeuwdekentje.

Ik heb diverse personen in het terrein ontmoet die mooie sfeerplaatjes aan het maken waren.....

Wijs met je Wijk West

Op 6 maart mochten onze voorzitter Johan Huibers en ondergetekende een lezing verzorgen over de Turfweide en de relatie met geschiedenis van Veenendaal. De belangstelling was volgens de organisatoren groot te noemen: zo'n 55 personen hadden zich aangemeld. En achteraf hoorden we dat verscheidene personen de presentatie graag hadden willen bijwonen, maar op één of andere wijze verhinderd waren. Wellicht dat ons nog een volgende gelegenheid geboden wordt om in een van de andere Wijs met je Wijk-wijken het verhaal van de Turfweide te vertellen.

Zusterpark UH

Er deed zich in de afgelopen maand nog een andere heuglijke gebeurtenis voor. We hebben positief gereageerd op het verzoek van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug om "Zusterpark" van dit park te worden.

Het park heeft enthousiast gereageerd op ons besluit: "De Turfweide is een geweldig voorbeeld stellend bewonersinitiatief in Veenendaal. Met dit landschapsmonument maken jullie een belangrijke identiteit en historisch besef van Veenendaal zichtbaar en beleefbaar, help je de natuur en jullie dragen ook nog eens bij aan educatie en sociale doelen."

"Het Nationaal Park ligt "aan jullie voeten" en zoekt heel graag de verbinding met bewoners uit stedelijke

Een vergelijkbaar bord komt in de Turfweide

gebieden, vanuit de gedachte dat het landschap en stedelijke gebieden eigenlijk één (eco)systeem is. En hoe meer dit verbonden is, hoe beter dat is voor de natuur, mensen en het klimaat. En... hoe meer je elkaars verhalen kan delen, hoe beter deze zichtbaar worden. En tot slot, hoe groter het netwerk tussen mensen, hoe sterker het wordt.”

Het heugelijke feit dat de Turfweide Zusterpark wordt, vieren we gezamenlijk op 22 juni in de Turfweide!

JDK

Tenslotte nog een “nieuwttje” dat ons de nodige hoofdbreken kost. We hebben in de Turfweide niet alleen te maken met een mooi nieuw natuurgebied in ontwikkeling, maar ook met een probleem waar heel natuurminnend Nederland (en eigenlijk geldt dat voor heel Europa) mee te kampen heeft: de Japanse duizendknoop (JDK). De plant – oorspronkelijk afkomstig uit China, Japan, Taiwan en Korea – is in het verleden ingevoerd als sierplant. Wortelstokken en stengels breken gemakkelijk.

Fragmenten van de wortelstokken, van maar enkele grammen, en stengeldelen met een knoop kunnen weer uitgroeien tot een nieuwe plant. Verspreiding van de plant vindt plaats doordat stengeldelen en delen van de wortelstokken worden verspreid

o.a. bij het maaien. Daarnaast is het transport van grond met daarin (fragmenten van) wortelstokken een belangrijke bron van verspreiding. Een andere bron van verspreiding is het dumpen van tuinafval. Tijdens het maaien in november en onlangs (deze maand) nog hebben we de JDK ook in de Turfweide gesignaleerd. En het vreemde was dat het losse, kleine pollen zijn, die verspreid in het terrein voorkomen. We kunnen het bijna niet geloven, maar gezien de ondiepe ligging van deze wortelclusters in combinatie met de grootte ervan en hun verspreiding in het terrein, hebben experts in dezen een zeer sterk vermoeden dat er sprake is van een bewuste ‘plantactie’ door derden.... “Sabotage” dus?

Japanse duizendknoop is zeer invasief en heeft het vermogen zich te vestigen op een groot aantal bodemtypes en binnen diverse leefmilieus. Door het vroege uitlopen, de snelle lengtegroei en de vorming van een nagenoeg gesloten bladerdek tot soms wel drie meter hoog, wordt de overige vegetatie geheel overgroeid en op den duur verdrongen. Ook het aantal soorten ongewervelde dieren (zoals mieren, vlinders en andere insecten) wordt lager als Japanse duizendknoop de groeiplaats domineert. Vooral als Japanse duizendknoop weet binnen te dringen in natuurlijke biotopen heeft dit een nadelig effect op de biodiversiteit.

Gelukkig zijn het nu nog maar vrij kleine, oppervlakkige polletjes en die zijn gemakkelijk te verwijderen. Voorkomen moet worden dat het wortelstelsel zich uitbreidt, dus is vroegtijdige signalering van het grootste belang. Op dit moment (half april) vallen ze duidelijk op (zie afbeeldingen). Mocht u een verdacht plantje in de Turfweide zien, dan kunt u met een app als PlantNet of Obsidentify controleren of het daadwerkelijk om de JDK gaat. U kunt dat dan melden bij info@turfweide.nl. Meer informatie over de Japanse Duizenknoop kunt u vinden op <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/japanse-duizendknoop> van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Jan Brinkhuis